

Tietojen keruu kontaktikartoituksessa

8.10.2009

Tiina Kaisla

Kontaktiselvitykseen liittyvät eri työvaiheet

- potilasasiakirjojen tarkastelu
- potilaan haastattelu
- kontaktien jäljittäminen
- tuberkuloosin tartuntariskin arviointi
- päätös priorisoinnista
- kontaktien ilmoittaminen

Potilasasiakirjojen tarkastelu

- sairauden paikantuminen, keuhko- tai kurkunpään TB
- oireet ja niiden alkamispäivä, yskiminen, yskökset, äänenkäheys
- yskösvärjäyksen- ja viljelyn tulokset, positiivinen yskösvärjäys ja viljelyssä *M. tuberculosis* löydös
- keuhkokuvan tulokset, onko kavernia keuhkoissa
- onko aikaisemmin tb-hoitoja, milloin, mitä lääkkeitä tai ei hoitoja ennen

Kontaktiselvitys

- Potilaan nimi, sos.turvatus, osoite
- Ysköksen värjäyslöydös
- Keuhkoröntgenlöydös
- Aikaisemmat tuberkuloosihoidot
- Oirekuvaus
- Asunto-olot
- Mahdolliset sairaala- tai laitoshoidot
- **Kontaktit**
 - lähikontaktit
 - muut merkittävät kontaktit

TUBERKULOOSIPOTILAAN KONTAKTIKARTOITUS

Potilaan nimi ja hetu:

Potilaan osoite:

Potilaan puhelinnumero:

Ysköksen värjäystulos ja pvm:

Onko lähipiirissä ollut tuberkuloosia:

Yskä (oireiden alku ja kesto):

Asunto-olot ja mahdollinen päihderiippuvuus:

Työpaikka ja työtehtävät:

Mahdolliset sairaala- tai laitoshoidot (paikka ja aika):

Ulkomaanmatkailu tai kontaktit suuren ilmaantuvuuden maiden asukkaisiin:

KONTAKTIT

Lähikontaktit:

Rokottamattomat lapset:

Samassa taloudessa asuvat, työkaverit ym:

Muut merkittävät kontaktit:

Tiina Kaisla

Paimion sairaala os. 114, puh. 3134286

Hoitava lääkäri: Tuula Vasankari/Anna Ounaslehto

Potilaan haastattelu

- luottamuksellisuuden ja vaitiolovelvollisuuden selvittäminen potilaalle
- oireet ja niiden kesto, varsinkin yskä
- kotiolot, perheenjäsenet
- työpaikka, työtoverit tai esim. koulu
- ystävät tai muut sosiaaliset kontaktit
- kontaktit, läheisyys, nimet ja osoitteet
- matkustaminen, yöpymiset, lentomatkat

Priorisointi kontaktijäljityksessä

- ne henkilöt, jotka ovat altistuneet tartuntavaaralliseen tuberkuloosiin (värj. + keuhkotb)
- ne henkilöt, joilla on suuri riski saada tb-infektio tai sairastua

TB tartuntaan vaikuttaa

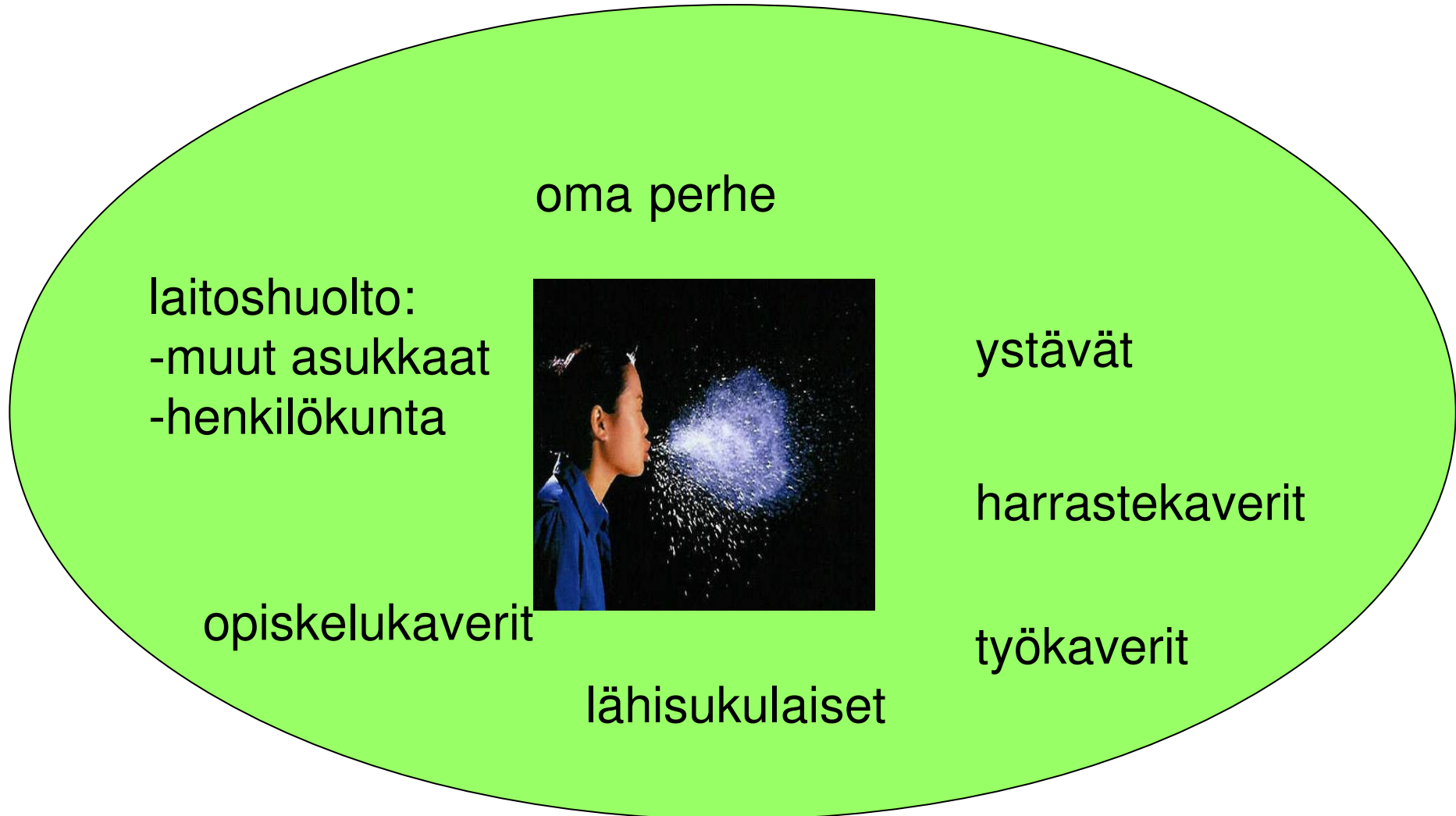
- tartuttaja
- ympäristö
- kontaktiaika ja -kerrat
- tartunnan saaja

Tartunnan turvarajoja ei tiedetä

Lähikontaktit

- samassa taloudessa asuvat
- samassa tilassa jatkuvasti työskentelevät ja oleskelevat
- samassa potilashuoneessa 1-2 vrk olleet
- työntekijä, joka osallistunut ilman hengityksensuojainta tuberkuloosibakteereja sisältävää aerosolia tuottavaan toimenpiteeseen

Lähikontaktit

Selvitetään ajalta, jonka potilas oireillut
tai jos tämä ei ole tiedossa, diagnoosia edeltävän 3 kk:n ajalta

Lapsikontaktit

- jo ennen viljelyvastausten valmistumista
- huomio rokottamattomiin lapsiin
- kaikki alle 16 v. lapset lastenkliniikkaan
- lasten tiedot (myös vanhempien) omaan terveyskeskukseen, pyyntö lähettää lastenkliniikkaan tarkempiin tutkimuksiin
- samat tiedot lastenkliniikkaan, osaavat odottaa

Lapsen tuberkuloosi

- Pienet lapset ovat alttiita tuberkuloosille
 - < 1v tartunnan saaneista sairastuu 43 %, < 5v 24 %
- BCG suojaa vaarallisilta tautimuodoilta
 - TB-meningiitti, miliaaritubi
- Tartunnan saaneet, rokottamattomat lapset tulisi löytää ennen kuin tartunta kehittyy taudiksi: aikaa tartunnasta 3 vk – 3 kk

Mikä on merkittävä TB altistus hoitotyössä?

- Osallistuminen diagnosoimattoman tartuttavan TB potilaan lähihoitoon ilman suojaimia usean työvuoron aikana
- Osallistuminen ilman suojaimia tartuttavalle TB potilaalle tehtyihin aerosolia tuottaviin toimenpiteisiin toistuvasti

Hoitohenkilökunnan seuranta altistumisen jälkeen

- TB-potilaita hoitavalle henkilökunnalle ei tehdä röntgenkuvauksia rutiininomaisesti.
- Tärkeintä on, että altistunut työntekijä hakeutuu aktiivisesti tutkimuksiin, jos hänellä ilmenee tuberkuloosiin viittaavia oireita.
- Merkittävän altistuksen jälkeen suositellaan seurantaakin kuten lähikontakteille: Thx-rtg 6kk ja 12kk altistumisesta.

Tietojen luovuttaminen

- indeksipotilaan henkilötiedot vain omaan terveyskeskukseen
- altistuneiden tiedot omiin terveyskeskuksiin
- säilytetään papereiden välissä hoitojakson ajan, ei arkistoon

Toimiva kontaktijäljitys

- toimiva yhteistyö erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon välillä
- alueelliset ohjeistukset ja kontaktiselvityslomakkeet
- selkeät yhteystiedot ja sujuvat konsultaatioyhteydet
- tietoa ja taitoa tilanteen rauhoittamiseksi
- erityishuomio altistuneisiin lapsiin